

USE OF APPLICATION TECHNIQUES IN ARTICAL DECORATION

Khomidov Vokhidjon Obidovich

Senior Lecturer, Department Of Light Industry Technologies and Equipment,
Fergana Polytechnic Institute, Fergana, Uzbekistan
vohidhomidovfar@mail.ru

Tursumatova Shaxlo Samieva

Assistant, Department Of Light Industry Technologies and Equipment,
Fergana Polytechnic Institute, Fergana, Uzbekistan

Xalilova Dildora

I-bosqich magistr Fergana Polytechnic Institute, Fergana, Uzbekistan

ANNOTATION

This article discusses the use of applique in the decoration of garments in the light industry, and the types of appliqués.

Keywords: light industry, art decoration, application, fabric

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada yengil sanoat sohasidagi tikuvchilik yo'nalishida kiyimlarni bezashda applikasiya usulidan foydalanish, va applikasiya turlari ulardan to'g'ri foydalanish xususida so'z yuritilgan.

Kalit so'zlar: yengil sanoat, badiiy bezash, applikasiya, gazlama

INTRODUCTION

Applikatsiya- lotincha so'z bolib, yopishtirish degan ma'noni anglatadi, ya'ni bir material turini ikkinchisining ustiga qo'yib tikish yoki yopishtirishdir. Bunda biror ko'rinishda (syujet, o'simliklar, hayvonlar, geometrik shakllar va hokazo) ishlatiladigan materiallar xususiyatidan kelib chiqib, uni asosiy materialga tikish yoki yopishtirish mumkin.

Applikatsiya- texnik ijodkorlikning bir tarmog'i bo'lib, u turli shakllarni qirg'ish, joylash va asos (fon) deb atalgan materialga yopishtirish jarayonlarini o'z ichiga oladi. Applikatsiya tayyorlash jarayonida kishining ijodkorlik qobiliyati shakllanadi, kuzatuvchanlik, e'tibor, tasavur doirasi kengayadi, rang-tasvir, chamalash qobiliyati kuchayadi, sabr, chidamlilik, qo'l mehnatiga bo'lgan munosabati, badiiy didi ijobiy shakllanadi.

Yengil sanoat sohasidagi tikuvchilik yo'nalishida applikasiya usulida kiyimlarni bezashda foydalaniladi. Applikatsiyada kiyim- kechak va ro'zg'or buyumlarini bezash uchun gazlama, fetr, zamsh, charm turli rangdagi iplari, mo'yna parchalaridan foydalaniladi, ya'ni ularni bezak bo'yicha asosiy gazlamaga qoplab, turli choklar: tekis chok, petlya chok, popop chok va hokazolar bilan chatib qo'yiladi. Gazlamalarning turli-tumanligi, ularning rangi fakturasi qiziqarli va antiqa pannolar yaratishga yordam beradi. Applikatsiya bilan tikilgan buyumlar

alohida dekorativ xarakterda bo'lib, zamonaviy interyerga juda mos tushadi. Aplikatsiya tikishda ko'p eshilgan va rangli tabiiy ipak iplaridan foydalansa, va chok ko'rinadigon bo'lsa ya'nada chiroyli ko'rinadi. {1}

Aplikatsiya matoga har xil rang-barang bo'laklardan ma'lum bir qomatda qirqib, yopishtirib tukiladi. Aplikatsiyalar asosan 6 yoshgacha bo'lgan bolalar kiyimlarida turli mazmun va ko'rinishlarda ifodalanadi. Aplikatsiyalarni turli usullarda yaratish mumkin. Masalan, eng ko'p va keng tarqalgan turi, qirqilgan mato bo'lagiga qo'shumcha joylashdan oldin uning ostidan, qirqilgan paket qismini qo'yib joylashtiramiz. So'ngra uning ustiga qog'oz yopib qog'ozning ustidan issiqlik vositasi dazmol yordamida orasiga qo'yilgan yupqa paket erib matolarni bir biriga yopishtiradi.

Qog'ozni olgach aplikatsiya sirtini qo'l choki yoki mashinada yo'rmalab chiqiladi. Mashinadagi turli xil ziy choklar, zigzak va har xil naqshinkor choklar aplikatsiyaga o'zgacha tarovat bag'ishlaydi. Aplikatsiya yopishtiradigan boshqa detallarga ulamasdan bu ish amalga oshiriladi. Aplikatsiya mato rangiga qarab shunday tanlanishi kerakki, u asos matoga uyg'unlashib ketishi kerak. Bundan tashqari aplikatsiya hajmi ham kiyimning umumiy ko'rinishiga, konstruksiyasiga va elementlariga mos bo'lishi zarur. Ayniqsa aplikatsiyani bolalar kiyimlariga juda katta e'tibor bilan tanlanishi kerak. Aplikatsiya asosiy material ustidan qo'yib, har xil shakl ko'rinishida tikiladi. Bu yerda asosan aplikatsiya qiyqim matodan tayyorlanib, ko'p miqdorda mato talab qilinmaydi.

Aplikatsiya har xil uslubda tayyorlanishi mumkin. Eng yaxshi yo'li rasm tanlanib, so'ng shu rasm asosida qoldiq matodan tayyorlashdir. Har qanday mato turidan aplikatsiya tayyorlash mumkin bo'lsada, iloji boricha yupqaroq, mashina ishlovlariga qulay, tez titilib ketmaydigan matolarni tanlash maqsadga muvofiqdir. O'ta yupqa va rangi chiqadigan kirishuvchan matolardan aplikatsiya uchun foydalanilmaydi. Shuni ham esda tutish kerakki, gazlama to'qimasi yuvganda, kimyoviy usulda tozalanganda dazmollanganda o'z xususiyatini yo'otishi kerak emas.

Aplikatsiya matoga maxsus qotirma yordmida yopishtirilgandan so'ng, shunday tikish kerakki, asos gazlama bilan aplikatsiya bo'laklari uyg'inlashib ketishi zarur, buning uchun albatta yuqori sifatli ip tanlanadi. Yuqori sifatli va yaltiroq ko'rkam iplar tabiiy ipakdan olingani ishlatilsa maqsadga muvofiq bo'ladi. {2}

Aplikatsiyaning alohida predmetli, butun bir mavzuli va dekorativ naqshli turlari bo'ladi. Predmetli aplikatsiyada bironta hayvon, gul, qush, barg, uy, mashina va hokazo kabi narsalar tasvirlansa, mavzuli aplikatsiyada ma'lum bir sharoit, ya'ni joy - bayram ko'rinishi, tabiat manzarasi tasvirlanadi. Dekorativ naqshli aplikatsiya xayoliy, noan'anaviy shakllardan iborat bo'ladi.

Aplikatsiyalar oddiy va murakkab turlarga bo'linadi. Shuningdek, aplikatsiyani bajarishda bir xildagi yoki bir ijecha turdagi gazlama bo'laklaridan foydalanish mumkin. Aplikatsiya tayyorlash jarayoni ma'lum bir ketma-ketlikda bajariladi. Avvalo aplikatsiya mavzusi tanlanadi va shunga asosan eskiz chiziladi, so'ngra rang tanlanadi, shakl kesiladi, asosga joylashtiriladi va tabiiy ipakda kashta tikib mahkamlanadi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Шитьё и рукоделие. Энциклопедия. Москва, научное издательство «Большая Российская Энциклопедия», 1994.
2. Т.И. Yeryomenko. Sehrli igna. Toshkent, «O'qituvchi», 1990.
3. Xomidov V.O., Valiev G.N. Tandalash jarayonida tabiiy ipak ipi ballonlanishining matematik modeli // Farg'ona politexnika instituti ilmiy-texnika jurnali. – Farg'ona, 2020. – № 5. – B. 74-79.
4. Перевертень Г.И. Самоделки из текстильных материалов. М.: «Просвещение», 1990.
5. М. Jabborova. Tikuvchilik texnologiyasi. Toshkent, «O'qituvchi», 1989.
6. Valiev G. N., Khomidov V. O. Study of the Shape of a Balloon of Natural Silk Thread When Winding from a Fixed Packing // International Journal of Advanced Research in Science, Engineering and Technology. Vol. 7, Issue 8 August - 2020. – R. 14733-14737
7. Стельмашук Ж.Х. Цветы из ткани.// М.: Издательство «Легкая индустрия», 1988.
8. Q.Q.Nabiev, V.O.Xomidov. Tikish jarayonida iplar ishonchliligini oshirish muammolari// Farg'ona politexnika instituti ilmiy-texnika jurnali. – Farg'ona, 2020. – № 3. – B. 140-142.